

Nr 39.

Av herr **Weijne**, *angående särskild utbildning för lärare vid folkskolor av B-, C- och D-formerna.*

I samband med pressdebatten angående skolkommissionens betänkande, vilket, som bekant, endast medgav tillträde till de högre skolorna för elever, som genomgått den 6-klassiga folkskolan av A-typ, har också andra skolformers undervisningsresultat varit föremål för intresse. Härtill har jämväl bidragit de senaste årens tämligen starka utveckling från halvtids- till heltidsläsning. Man har av denna anledning ofta jämfört särskilt C.1-skolan med skolor av B.2-typ. Därvid har ofta framhållits, att den senare skolan, där läraren har att samtidigt undervisa fyra klasser — i vissa fall till och med fem — näppeligen kan i regel lämna något gott kunskapsresultat.

Klart är också, att denna skolform i likhet med en del andra lägre skolformer ställer synnerligen stora krav på läraren. Det är givetvis något helt annat att meddela muntlig undervisning åt en del barn och samtidigt övervaka andras skriftliga arbete och syssla med synnerligen växlande kurser än att få ägna sig helt åt barn, som befinna sig på samma utvecklingsståndpunkt, och där man endast har att systematiskt bygga vidare.

Det gäller emellertid att göra det bästa av de lägre skolformerna, som äro de normala för landsbygden. Och att särskilt B-formerna kunna lämna ett gott undervisningsresultat har bestyrkts av åtskilliga framstående skolmän.

Den nuvarande lärareutbildningen tar dock knappast sikte på de lägre skolformernas speciella problem. I stället får läraren, som anställes i en dylik skola, själv pröva sig fram med ledning av undervisningsplanens knapphändiga anvisningar.

Enligt mitt förmenande skulle resultatet av undervisningen i skolor av B-, C- och D-formerna kunna förbättras genom att läraren erhöill hjälp att övervinna dessa skolformers svårigheter. Närmast till hands ligger väl att tänka på en ändring i de praktiska övningarna vid seminarierna. Men det torde vara svårt att nå någon avsevärd förbättring härigenom. Dels vet eleven ej, i vilken skolform han skall vinna anställning, dels blir det med nödvändighet den enskilda lektionen, som de praktiska undervisningsövningarna inrikta sig på. Bättre torde resultatet bli genom utarbetande av detaljerade handledningar för undervisningen i nämnda skolformer. Detta torde också medföra jämförelsevis ringa kostnad.

Lämpligast skulle, enligt min uppfattning, vara, att man anordnade fortbildningskurser i här nämnt syfte. Dessa borde upptagas av föreläsningar, överläggningar samt praktiskt arbete i en övningsskola av den typ, som kursen avsåg att utbilda för. En dylik kurs skulle sannolikt för folkundervisningen vara av större betydelse än en del andra kurser, till vilka tidigare utgått statsbidrag.

Med stöd av det anförda tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda på vad sätt lärare i folkskolor av B-, C- och D-formerna måtte kunna skickliggöras för de med dessa skolformer förenade speciella uppgifter och svårigheter samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda, i den mån riksdagens medverkan kräves för dessas genomförande.

Stockholm den 16 januari 1925.

Josef Weijne.